

Ірмолой нотолінійний, назва за титулом: Ірмологіонъ си рѣчь Осмо Гласныкъ. Рукописна книга. Дорогобуж, Святоуспенський Дорогобузький монастир, 1760. 1°, 110 арк., [1] пустий. При архимандриті Ігнатії Улінському.

Укладач, перетисувач: Григорій Ковальський (за джерелом 7 прізвище: Ковалевський).

Склад рукопису: Октоїх-Ірмолог з гласу 4 пісні 4: догмати, богородичні, седальни, антифони, ірмоси воскресні і святкові; подоби, стихири, а також перелік складових за послідовністю виконання.

Мова текстових складових церковнослов'янська.

Тип основного письма нотолінійний (у 5 ліній), ромбоподібна нотна літера, дрібний півустав.

Лінійні розміри блока: 330×197×17 мм.

Блок некомплектний: немає початку і кінця, між арк. 30–31, 80–81 біля корінця збереглися частки вирваних аркушів.

Обсяг: фактично 111. Фоліація архівна, ХХ ст., олівцем. Звороти арк. 1 (титул), 46 та 108 пусті.

Матеріали письма: папір другої половини ХVІІ ст. іноземного виробництва, філіграні двох типів на всіх аркушах, крім 110, 111, зокрема «ікона» (за джерелом 9); чорнило, фарба.

Зображувальні матеріали: різнокольорове оформлення, що планувалося художником, лише розмічене чорнилом графічно, прямими, овальними та ламаними лініями, на титулі, заставках та ініціалах, що додає певної своєрідності рукопису, який фіксує і висвітлює перший етап цього творчого процесу. Заголовки (частково – в'язь) червоною фарбою, чорнилом, буквиці (малі ініціали) червоною фарбою. Художник Григорій Ковальський (за джерелом 7 прізвище: Ковалевський).

Оправа сучасна рукопису: дошки в шкірі з тисненням, 340×225 мм.

Стан збереження блоку та оправи у цілому задовільний. Арк. 1 (титул) окремо від блоку, всі береги (крім верхнього) обшарпані, надірвані з вирваними частками, окремі аркуші частково надірвані, більшість по нижньому берегу,

ближче до корінця. Оправа пошкоджена; застібки не збереглися (на верхній кришці нижній штир від застібки; половини застібок на нижній кришці вирвані зі шматками шкіри оправи); корінець відходить від блоку, майже розірваний посередині, верхня частина одірвана від верхньої кришки, верхній каптал по краю червоними нитками.

Форзац простий.

Записи XVIII ст. на арк.1 та звороті, 34 недатовані, релігійного і повчального змісту та проби пера латиною, польською та церковнослов'янською мовами, чорнилом, різними почерками; малюнок пером (рослинний орнамент).

Місцезнаходження: ХДНБ ім. В. Г. Короленка, фонд документних пам'яток, колекція рукописних книг. Шифр 819125, інв. №. а 67471. Інвентаризовано у ХДНБ 14.09.1951 р. («Книги з нерозібраного фонду»).

Попередні місця зберігання: перший власник, за свідченням укладача та переписувача на титулі (арк. 1), – священник Гервасій Романіцький (з 1760 р.). У XIX ст. с. Дедеркали (на арк. 1 фіолетовим олівцем: «С<ело> Дедеркалы Крем<енецкаго> у<ъзда>»); Волинське єпархіальне давньосховище (на арк. 1 олівцем – «I 305 № 236», на його звороті чорнилом «I/305»). Музей українського мистецтва у м. Харкові, 1920-і – початок 1930-х рр. (на передньому форзаці зліва синім олівцем: «№ 447»).

Додаткова інформація.

Дедеркали – тепер у межах села Великі Дедеркали Кременецького району Тернопільської області, Україна.

Джерела

1. Антонович М. *Musica Sacra* : зб. ст. з історії української церковної музики.– Львів : [б. в.], 1997.– 260 с. (Історія української музики. Дослідження; Вип. 3).
2. Цалай-Якименко О. Духовні співи давньої України: антол. – Київ: Музична Україна, 2000. – 219 с.
3. Цалай-Якименко О. «Літерні поміти» російських співацьких рукописів XVII століття – різновид київської релятивної нотації / О.Цалай-Якименко // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – Львів, 1996. – Т. 232. – С. 41–58.

4. Ясіновський Ю. Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції ранньомодерного часу. – Львів : Поліграф. центр Вид-ва Львів. політехніки, 2011. – 468 с. – (Історія української музики. Дослідження; Вип. 18).
5. Ясиновський Ю. Соціальна функція українських нотних Ірмолоїв / Ю. П. Ясиновський // Рукописна та книжкова спадщина України. – 1994. – Вип. 2. – С. 63–72.
6. Ясиновський Ю. Український нотолінійний Ірмолой як тип гимнографічного збірника: зміст, структура / Ю. Ясиновський // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – Львів, 1996. – Т. 226. – С. 41–56.
7. Ясиновський Ю. Українські та білоруські нотолінійні Ірмолої 16–18 століть: кат. та кодикологічно-палеограф. дослідження. Львів: Вид-во Отців Василян «Місіонер»; Київ : Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України, 1996. – 622 с. – (Історія української музики. Дослідження; Вип. 2). Опис цієї пам'ятки: с. 441 (за № 920).
8. Клепиков С. А. Филиграни и штемпели на бумаге русского и иностранного производства XVII–XX в. – Москва : Изд-во Всесоюз. кн. палаты, 1959. – 306 с.
9. Мацюк О. Я. Філіграні архівних документів України XVIII–XX ст. / Академія наук України. Археографічна комісія. Інститут української археографії. Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України. Центральний державний історичний архів України у м. Львові. Відповідальний редактор Ф. П. Шевченко. – Київ: Наукова думка, 1992. – 352 с. – (Серія: «Проблеми едиційної та камеральної археографії: історія, теорія, методика». – Науково-довідкові видання з історії України).

Опис О. Я. Ісаєнко, І. Я. Лосієвського